

Cumegn da Surses

**Lescha da sepultura e da santieri
(L Sep)**

Cuntign

	Pagina
I. Determinaziuns generalas	3
Art. 1 - Intent dalla lescha	3
Art. 2 - Santieris aint igl cumegn	3
Art. 3 - Incumbensas e cumpetenzas dalla suprastanza communal	3
Art. 4 - Incumbensas e cumpetenzas digl sarvetsch tecnic	4
Art. 5 - Obligaziun d'annunztga	4
II. Fatgs da sepultura	4
Art. 6 - Furmas da sepultura	4
Art. 7 - Li da sepultura	4
Art. 8 - Deis da sepultura	4
Art. 9 - Sepultura	5
Art. 10 - Tutgiez da mort	5
Art. 11 - Transferimaint	5
Art. 12 - Dretg da sepultura	5
III. Urden da santieri	5
Art. 13 - Fossas	5
Art. 14 - Termin per plazzar igl monumaint da fossa	6
Art. 15 - Recipiaints da sepultura	6
Art. 16 - Register da fossas e plans da santieri	6
Art. 17 - Equipamaints da fossa	6
Art. 18 - Repartiziun e maseiras dallas fossas	6
Art. 19 - Silenzi da fossa	7
Art. 20 - Rumageda dallas fossas	7
Art. 21 - Mantignamaint	7
Art. 22 - Fatgs generals per la protecziun digls implants	8
Art. 23 - Texas	8
Art. 24 - Responsabladad	8
IV. Determinaziuns penalas e meds legals	9
Art. 25 - Determinaziuns penalas	9
Art. 26 - Recurs	9
V. Determinaziuns finalas	9
Art. 27 - Antrada an vigour	9

Relaschea sen basa digl art. 3 dalla constituziun communal da Surses ed art. 6 alinea 2 lit. h dalla lescha davart la protecziun da sanadad digl cantun Grischun (DG 500.000 Lescha da sanadad).

Persungas, funcziuns e denominaziuns professiunalas ainten chesta lescha sa refereschan a tottas schlattagnas, schinavant tgi sa resulta betg en oter senn or dalla lescha.

I. Determinaziuns generalas

Art. 1 Intent dalla lescha

Chesta lescha regla igls fatgs da sepultura e da santieri sen igl territori digl cumegn da Surses. An chel connex vign do peisa er agl mantignamaint digl character ed alla furmaziun individuala da mintga santieri aint igl cumegn.

Art. 2 Santieris aint igl cumegn

¹ Igls santieris da Marmorera, Savognin e parts digl santieri a Tinizong ed a Sur èn an proprietad digl cumegn politic da Surses ed èn santieris publics.

² Igls suandonts santieris èn betg u angal parzialmaintg an proprietad digl cumegn politic da Surses, valan pero mademamaintg scu santieris publics:

- santieri Salouf, an proprietad dalla Fundaziun dalla baselgia Son Giera;
- santieri Parsonz, an proprietad digl cumegn-baselgia catolic Surses;
- santieri Riom, an proprietad digl cumegn-baselgia catolic Surses;
- santieri Cunter, an proprietad dalla Fundaziun dalla baselgia parochiala s. Carlo Borromeo;
- santieri Tinizong, an proprietad digl cumegn-baselgia catolic Surses;
- santieri Rona, an proprietad digl cumegn-baselgia catolic Surses;
- santieri Mulegns, an proprietad dalla Fundaziun dalla baselgia Mulegns;
- santieri Sur; an proprietad dalla Fundaziun dalla baselgia parochiala Sur;
- santieri catolic Bivio; an proprietad dalla Fundaziun dalla baselgia parochiala e dalla pravenda Bivio;
- santieri refurmo Bivio; an proprietad digl cumegn-baselgia refurmo Bivio-Surses.

Art. 3 Incumbensas e cumpetenzas dalla suprastanza communal

¹ Alla suprastanza communal surstat la survigilaziun suprema davart igls fatgs da sepultura e da santieri. An chel connex adamplescha ella spezialmaintg las suandontas incumbensas:

- a) la survigilaziun da tot igls fatgs da sepultura;
- b) la creaziun da santieris e la fixaziun digl urden pigl mantignamaint e l'utilisaziun da chels;
- c) la concessiun da lubientschas per monumaints da fossa;
- d) igl tractamaint da dumondas per la sepultura da persungas sainza domicil an cumegn;
- e) l'approvaziun digls plans da santieri;
- f) l'organisaziun digls santieris e lour mantignamaint;
- g) la denominaziun digls ortulans da santieri;
- h) lubeir igls meds per igl mantignamaint digls santieris sur igl preventiv u sen veia da credit;
- i) la fixaziun dallas tariffas da sepultura;
- j) la decisiun, la publicaziun e l'organisaziun davart igl rumager parts digl santieri siva dalla scadenza ordinaria digl silenzi da fossa.

² La suprastanza pò delegar l'execuziun dalla lescha u singulas incumbensas alla direcziun u ad oters funcziunaris communalis.

Art. 4 Incumbensas e cumpetenzas digls sarvetschs technics

Agl's sarvetschs technics surstattan las suandongtas incumbensas:

- a) fixar igl modus da sepultura ed igl termin an cunvignientscha cun igls confamigliars ed igls uffezis parochials;
- b) manar igls registers da sepultura ed igls plans da santieri cun controlla da fossas;
- c) surdar agls ortulans da santieri l'incumbensa da cultivar las fossas, tgi vignan betg mantignidas digls confamigliars;
- d) controllar igl silenzi ed igl urden segls santieris;
- e) preparar las fossas;
- f) mantignair e tgirar igls areals da santieri cun excepziun dallas fossas;
- g) rumager la neiv sen igls santieris. I vign pero rumagea la neiv angal uscheia tgi gl'è pusebel da far ena ronda;
- h) metter a disposiziun personal auxiliar tar sepulturas;
- i) ulteriouras lavours sen cumond dalla suprastanza communal.

Art. 5 Obligaziun d'annunztga

Mintga mortori segl intschess digl cumegn da Surses ò da neir annunztgia immediatamaintg agls sarvetschs d'abitants digl cumegn.

II. Fatgs da sepultura

Art. 6 Furmas da sepultura

I vign disfranztgea tranter las suandongtas furmas da sepultura:

- sutarada cun vaschel da mort
- sutarada cun urna
- sepultura dall'urna an nischas per urnas
- sepultura dalla tschendra an fossa communal

Art. 7 Li da sepultura

¹ La tscherna digl santieri public è da prancepi libra. Per muteivs impurtants pò la suprastanza communal restranscher la tscherna libra.

² Urnas e tschendra da cremaziun ins dastga sutarar u sterner ordvart igls santieris publics angal schi

a. las disposiziuns digl dretg da gôt, dalla protecziun dallas avas, da construcziun e digl ambiaint vignan observadas,

b. las urnas e la tschendra da cremaziun n'èn betg visiblas scu talas e schi na pon betg ple neir percepeidas siva curt taimp.

³ La suprastanza communal pò limitar u scumandar da sutarar urnas u da sterner tschendra da cremaziun ordvart igls santieris publics, schi chegl ò consequenzas tgi disturban.

⁴ Igl è scumando da sutarar professionalmaintg urnas u da sterner tschendra da cremaziun ordvart igls santieris.

Art. 8 Deis da sepultura

An cass d'excepziuns spezialas (p. ex. per muteivs sanitar), pò la suprastanza communal lubeir sepulturas er las dumengias e firos.

Art. 9 Sepultura

¹ Las sepulturas per members dallas baselgias cantunalas on li per regla ainten las baselgias dallas vischnancas.

² L'organisaziun dalla sepultura è an cumpetenza digls cumegn-baselgia.

Art. 10 Tutgiez da mort

Igls cumegn-baselgia èn responsabels per igl tutgiez da mort.

Art. 11 Transferimaint

¹ Igl transferimaint d'ena bara è tgossa digls confamigliars. Igl transferimaint per la cremaziun scu igl transferimaint dalla tschendra sen santieri è tgossa digls confamigliars. Schi mantgan igls confamigliars, surpeglia igl cumegn chella incumbensa.

² Per igl transferimaint digl vaschel da mort sen santieri metta igl cumegn a disposiziun igls urdegns necessaris persiva, schinavant tgi chels èn avantmang e tgi chegl vign giavischia digls confamigliars.

Art. 12 Dretg da sepultura

¹ Sen igls santieris publics vignan sutaros igls defuncts tgi on gia lour davos domicil legal an cumegn u persungas tgi èn neidas cattadas scu baras sen igl territori da cumegn.

² Persungas mortas sainza davos domicil an cumegn pon neir sutaradas sen igls santieris publics digl cumegn angal cun lubientscha dalla suprastanza communal e schinavant tgi gl'è plaz avonda.

III. Urden da santieri

Art. 13 Fossas

¹ I vign disfrantzgea tranter

a) **Fossas per vaschels da mort per carschias ed unfants a parteir da 10 onns**

Ainten ena fossa dastga neir sutaro segl ple en vaschel da mort ed en'urna.

b) **Fossas per vaschels da mort per unfants anfignen 10 onns**

c) **Fossas per urnas da tschendra**

Ainten ena fossa dastgan neir sutaradas segl ple dus urnas.

d) **Nischas per urnas**

Igl exista nign dretg ad ena sepultura ainten ena nischa per urnas. Schinavant tgi las nischas avantmang èn occupadas, vignan purscheidas sepulturas dad urnas ainten ena fossa. Siva dalla scadenza digl silenzi da fossa, vign la tschendra pigleida or dalla nischa per urnas e sutarada ainten en li definia segl santieri.

e) **Fossas comunablas**

Ainten las fossas comunablas pò neir sutarada la tschendra dallas persungas trepassadas. Fossas comunablas dattigl gio sen igls santieris a Cunter, Paronz, Riom, Salouf e Savognin. Sen tot igls ulteriours santieris publics vignan er anc messas a disposiziun fossas comunablas.

² Igl monumaint da fossa, l'inscripziun e la reschla tar fossas per vaschels da mort ston organisar igls confamigliars sen agen chint.

³ Igl monumaint da fossa e l'inscripziun tar fossas per urnas da tschendra ston organisar igls confamigliars sen agen chint.

⁴ La tavla da fossa per curveir las nischas per urnas vign organisada digl cumegn. L'inscripziun succeda an furma homogena per incumbensa digl cumegn. Igls costs per la tavla da fossa e l'inscripziun von a chint digls confamigliars.

⁵ Tar las fossas comunablas pò, sen giaveisch digls confamigliars, neir inscretg sen la tavla da commemoraziun dalla fossa comunabla respectiva igl nom, prenom e l'annada digl defunct. L'inscripziun vign procurada digl cumegn e sa drezza mintgamai tenor l'inscripziun correspondententa tar las fossas comunablas existentas respectivamaintg tenor chella dallas fossas comunablas tgi vignan messas a disposiziun da nov. Igls costs per la gravura von a chint digls confamigliars.

Art. 14 Termin per plazzar igl monumaint da fossa

¹ Tar sutaradas duess igl monumaint da fossa scu er la reschla neir plazzos igl pi bod 8 meis ed igl pi tard 18 meis siva dalla sepultura.

² Fossas d'urna on da neir inscretgas ainfer 6 meis siva dalla sepultura.

Art. 15 Recipiaints da sepultura

¹ Per igls vaschels da mort ò da neir fatg adiever da lenna betg tractada u da materials tgi sa disfon spertamaintg ed èn ecologics. Ultra da chegl duessan els er esser adattos per igl transferimaint, per la messa an bara e per la sutarada u cremaziun.

² Schi la bara è anzugleida cun ena anvelada da material sintetic, duess neir procuro curt avant la sepultura ed an moda duevla, per en'approvisiun d'aria suffizianta tar la bara. Vaschels da mort da metal èn betg lubias.

³ Las urnas ston esser produtgeidas cun material decumponibel.

Art. 16 Register da fossas e plans da santieri

¹ Igl cumegn magna per mintga santieri en register da fossas, tgi cumpeglia igl nomer dalla fossa, nom e prenom digl defunct ed igl onn da naschientscha e da mort.

² La furmaziun digls singuls santieris vign fixada aint igls plans da santieri.

Art. 17 Equipamaints da fossa

¹ Monumaints e reschlas da fossas dastgan neir erigias, midos u allontanos angal an cunvignientscha cugl cumegn.

² Monumaints da fossa ed ulteriours equipamaints da fossa on da s'adattar an moda harmonica agl maletg complessiv digl santieri e duessan risguardar igls usits locals.

Art. 18 Repartiziun e maseiras dallas fossas

¹ Las fossas per vaschels da mort e per urnas da tschendra vignan ordinadas separadamaintg l'egna dall'otra an retschas cuntinuontas.

a) mintga fossa ò d'aveir ena distanza d'aglmanc 50 cm davent dall'otra

b) tar carschias 1.10 m distanza davent digl mez dalla fossa anfignen tar igl proxim mez

c) tar unfants 0.90 m distanza davent digl mez dalla fossa anfignen tar igl proxim mez

² Las fossas on da neir tgavadas sen las suandontas profunditads minimalas:

- retschas da fossas per vaschels da carschias ed unfants a parteir da 10 onns: 1.60 m

- retschas da fossas per vaschels d'unfants anfignen 10 onns: 1.20 m

- retschas da fossas per urnas da tschendra: 0.80 m

Art. 19 Silenzi da fossa

¹ Igl silenzi da fossa per defuncts sutaros (vaschel ed urna) importa aglmanc 25 onns. L'exhumaziun avant tg'igl silenzi da fossa scroda, sa drezza tenor igl dretg cantunal.

² Sen dumonda digls confamigliars pò la suprastanza communal prolongar en silenzi da fossa tar fossas per unfants sen 40 onns, premess tgi gl'è plaz avonda segl santieri.

³ [...]

⁴ La deposiziun dall'urna da tschendra ainten ena fossa existenta è pussebla anfignen maximum 15 onns siva l'amprema sepultura. La suprastanza communal pò lubeir excepziuns an cass mutivos. Igl silenzi da fossa na vign an nign cass prolungo perveia dalla sepultura posterioura dall'urna u dalla tschendra.

⁵ La suprastanza communal pò lubeir la rumageda avant taimp dallas fossas, schi gl'èn avantmang muteivs impurtants.

⁶ Per la deposiziun dalla tschendra ainten las fossas comunablas exista nigina limita da taimp.

Art. 20 Rumageda dallas fossas

¹ La rumageda d'ena part digl santieri ò da neir communitgeida uffizialmaintg dall'administraziun communal aglmanc seis meis ordavant. Agls confamigliars è chegl da communitgier an scretg, schinavant tgi dat tals e tgi lour adressas son neir erueidas.

² La rumageda dallas fossas è tgossa digls confamigliars. Sen giaveisch pò igl cumegn neir incumbenso da rumager la fossa a chint digls confamigliars.

³ Digl equipamaint e digls monumaints da fossa tgi vignan betg retratgs ainfer igl termin, pò igl cumegn disponer. Igl costs per la dismessa von a chint digls confamigliars.

⁴ Sen giaveisch digls confamigliars vignan las tavlas dallas nischas per urnas messas a lour disposiziun a caschung dalla rumageda.

Art. 21 Mantignamaint

Igl mantignamaint dalla fossa è da prancepi tgossa digls confamigliars.

a) Igl monumaints da fossa, las reschlas u segns commemorativs sen santieri on da neir mantignias an furma degna. I stò neir procuro per en mantignamaint dall'amplantaziun dallas fossas. Schi chella obligaziun vign tralasheda, ordinescha igl cumegn maseiras adequatas a grevezza digls confamigliars.

b) Ornamentals da flours u implantaziuns tgi restranschan u disturban otras fossas u veias da passadi perveia da lour otezza e dimensiun, vignan tagledas u allontanadas digl cumegn u per incumbensa da tal. Igl costs vignan mess a chint agls confamigliars.

c) Ainten e dasper las nischas per urnas èn lubeidas nignas implantaziuns u oters ornamentals da flours, oter tgi ainten las nischas preveidas extra per chel intent. I dastgan er betg neir montos objects da regurdientscha, fotografias, maletgs u otras tgossas.

d) Siva dalla sepultura dastgan neir piazzadas cuppas ed ornamentals da flours durant max. 60 deis davant las nischas per urnas. Siva la scadenza da chel termin on igls confamigliars d'allontanar e dismetter tottas flours, recipiants u otras tgossas deponeidas. Sch'igls confamigliars adampleschan betg chella obligaziun, pon igls collaboratours digl sarvetsch communal proceder alla dismessa. Igl costs vignan mess a chint agls confamigliars.

e) Tar la fossa comunabla ègl betg pussebel da far implantaziuns.

f) Las fossas comunablas vignan mantigneidas digl cumegn da Surses resp. per la sia incumbensa.

Art. 22 Fatgs generals per la protecziun digls implants

¹ Igl access agls santieris è lubia a mintgign. Igl è da piglier risguard sen constrictos preschaints. Rusment e rusment verd on da neir dismiss mintgamai aint igls containers respectivs tgi stattan a disposiziun persiva.

² Scumando ègl da:

- a) far donn, devastar e tschuffargner fossas u monumaints da fossa
- b) allontanar monumaints da fossa, reschlas, e.u.a.
- c) piglier giu plantas sainza autorizaziun
- d) far canera u da dar disturbi
- e) piglier tgangs sen santieri

Art. 23 Taxas

La suprastanza communalà è la cumpetenza da fixar las taxas aint igl rom dallas tariffas enumeradas sot. Las tariffas da taxas tgi valan mintgamai vignan fixadas dalla suprastanza communalà ainten en urden da tariffas separo.

1. per defuncts cu gl davos domicil da dretg civil aint igl cumegn durant igls davos diesch onns, vignan incassadas nignas taxas.
2. per defuncts cu gl davos domicil da dretg aint igl cumegn, schinavant tgi chel è cuzzo pi pac tgi diesch onns u per defuncts tgi n'on lour domicil betg aint igl cumegn igl mument da lour mort, ma tgi èn stos domiciliias an Surses per aglmanc 10 onns ainfer igls davos 25 onns avant la mort:

a) fossa per vaschels da mort per carschias ed unfants a parteir da 10 onns:	CHF 1'000.00	anfignen	CHF 2'000.00
b) fossa per vaschels da mort per unfants anfignen 10 onns:		liber da taxas	
c) fossa per urnas da tschendra:	CHF 800.00	anfignen	CHF 1'600.00
d) nischa per urnas:	CHF 800.00	anfignen	CHF 1'600.00
e) sagonda urna ainten la nischa per urnas:	CHF 400.00	anfignen	CHF 800.00
f) urnas ainten ena fossa existenta:	CHF 400.00	anfignen	CHF 800.00
g) fossa comunabla:	CHF 200.00	anfignen	CHF 400.00

3. Per defuncts cun domicil orsoura resp. defuncts tgi n'èn betg stos domiciliias an Surses per aglmanc 10 onns ainfer igls davos 25 onns avant la mort:

a) fossa per vaschels da mort per carschias ed unfants a parteir da 10 onns:	CHF 4'000.00	anfignen	CHF 8'000.00
b) fossa per vaschels da mort per unfants anfignen 10 onns:		liber da taxas	
c) fossa per urnas da tschendra:	CHF 3'200.00	anfignen	CHF 6'400.00
d) nischa per urnas:	CHF 3'200.00	anfignen	CHF 6'400.00
e) sagonda urna ainten la nischa per urnas:	CHF 1'600.00	anfignen	CHF 3'200.00
f) urnas ainten ena fossa existenta:	CHF 1'600.00	anfignen	CHF 3'200.00
g) fossa comunabla:	CHF 800.00	anfignen	CHF 1'600.00

Art. 24 Responsablada

Igl cumegn surpeglia nigra responsablada per donns tgi vignan caschunos ve da fossas e monumaints da fossa antras forza superioura, decadenza, evenimaints dalla nateira, animals u antras terzas persungas.

IV. Determinaziuns penals e meds legals

Art. 25 Determinaziuns penals

Cuntravenziuns alla lescha da sepultura e da santieri vignan puneidas dalla suprastanza communal cun multas d'anfignen 5'000.00 francs. Ultra da chegl resta resalvada l'execuziun dalla disposiziun a chint digl culpant scu er igl anviamaint agl derscheder penal.

Art. 26 Recurs

¹ Cunter tottas disposiziuns ins pò recorrer an terma da 30 deis tar la suprastanza communal. Igl recurs ò da cuntignair ena proposta, igls fatgs cun igls mussamaints scu er ena mutivaziun.

² Decisiuns dalla suprastanza communal pon neir contestadas ainfer 30 deis siva dalla cunsigna tar la **dertgira superioura** digl cantun Grischun.

V. Determinaziuns finalas

Art. 27 Vigour

La lescha da sepultura e da santieri preschainta vo an vigour cun l'approvaziun dalla radunanza communal per data digl conclus.

Cun l'antrada an vigour da chesta lescha vignan dissolveidas tot las determinaziuns digls cumegn uriunds da Bivio, Cunter, Marmorera, Mulegns, Riom-Parsonz, Salouf, Savognin, Sur e Tinizong-Rona tgi stattan an contradicziun cun tala.

Approvo dalla radunanza communal digls 12 da december 2022.

La revisiun parziala è neida approvada dalla radunanza communal digls cun antrada an vigour legala per la data digl conclus.

Per la suprastanza communal da Surses

Igl mastral:

Igl scrivant da cumegn:

.....
Daniel Wasescha

.....
Beat Jenal

Tabella dallas modificaziuns - tenor conclus

Conclus	Antrada an vigour	Elemaint	Modificaziun
12-12-2022	12-12-2022	decret	amprema versiun
		art. 2 al. 1	midada
		art. 6	midada
		art. 7 al. 2	integraziun
		art. 7 al. 3	integraziun
		art. 7 al. 4	integraziun
		art. 13 al. 1 lit. a	midada
		art. 13 al. 1 lit. c	midada
		art. 18 al. 2	midada
		art. 19 al. 1	midada
		art. 19 al. 3	aboliziun
		art. 19 al. 4	midada
		art. 20 al. 1	midada
		art. 23 cefra 2	midada
		art. 23 cefra 3	midada
		art. 26 al. 2	midada